

20. februar 2015

Notat om opgaver, der ønskes overført til § 60-selskabet.

Indledning

Formålet med dette notat er at skabe grundlag for en indledende politisk drøftelse af hvilke de nuværende beredskabers opgaver, der ønskes overført til det nyetablerede § 60-selskab. Samordningen af det operationelle beredskab er skal-opgaven. Derimod er det et politisk valg hvorvidt de øvrige opgaver - myndighedsopgaver og sideopgaver / indtægtsdækket virksomhed - skal indgå i det nye § 60-selskabs opgaveportefølje.

Overordnet handler det om hvorvidt der politisk ønskes en organisation, der

1. alene fokuserer på at løse den opgave, der er defineret af aftalen mellem regeringen og KL - nemlig at sikre en samordning af det operationelle beredskab på tværs af kommunerne og at føre tilsyn med de operatører, der udfører opgaven
2. i bredere omfang løser beredskabsfaglige spørgsmål i et samarbejde mellem kommunerne (myndighedsopgaver)
3. en organisation, der også er i stand til at løse opgaver for kommunerne, der ikke umiddelbart er beredskabsfaglige - men som ligger naturligt i forlængelse af beredskabets øvrige opgaver - og som tjener til formål at sikre mandskab til den operationelle opgave (sideopgaver).

Arbejdsgrupperne afleverer primo marts deres afrapportering - hvorefter der vil kunne dannes et mere præcist sammenligneligt overblik over de kommunale beredskabers aktiviteter og økonomi.

Der lægges op til, at styregruppen gennemfører en overordnet og indledende drøftelse af opgavesammensætningen i det fremtidige beredskab, samt at projektorganisationen på den baggrund arbejder videre med at belyse fordele og ulemper ved de forskellige muligheder for til- og fravalg.

Det Operationelle Beredskab

Det operationelle beredskab løser de kommunale beredskabsmæssige opgaver: brand, ulykker, oversvømmelser m.v. Slagelse Kommune har indgået aftale med a/s Storebælt om varetagelse af beredskabsopgaven for Storebæltforbindelsen, som løses som en integreret del af beredskabsopgaven. Opgaven er udgiftsneutral - og aftalen forudsættes videreført i § 60-selskabet.

Det fremgår af Beredskabslovens § 25, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en plan for kommunens beredskab (i daglig tale: risikobaseret dimensionering - RBD) - og godkende den på et møde. Der forventes ingen ændringer i denne bestemmelse. Den risikobaserede dimensionering beskriver bl.a. de områder (virksomheder, bebyggelser, naturområder m.v.) som har særlig beredskabsmæssig bevågenhed, responstider, hvilket mandskab, der indgår i førsteudrykningen samt hvilket materiel, der rykkes ud med. Placeringen af stationer, materiel m.v. er således et udtryk for den risikobaserede dimensionering.

Det operationelle beredskab er i princippet i alle beredskabsområdetets 6 kommuner baseret på deltidssatte brandmænd - samt på frivillige, der indkaldes, når der er behov for det; typisk til efterlukningsopgaver, pumpeopgaver m.v. Det gælder for såvel de kommunale som de private aktører.

20. februar 2015

De deltidsansatte aflønnes for det antal timer, de arbejder i beredskabet. De enkelte beredskaber har forskellige aftaler for vilkårene - herunder mindstebetaling for fremmøde. Frivillige betales ikke for deres indsats.

Beredskabet i de 6 kommuner er således baseret på brandfolk, der har et andet hovederhverv. Dog er der på en del af brandstationerne et antal fastansatte brandfolk, som løser en kombination af operative, myndigheds- og sideopgaver. Det blev på minikonferencen den 5. februar 2015 fastslået, at der ikke var intentioner om at ændre på det forhold - eksempelvis at etablere et beredskab, der helt eller delvis er baseret på heltidsansatte brandfolk (som vi eksempelvis kender for storbyerne).

Beredskabslovgivningen foreskriver, at førsteindsatsen skal afgå indenfor 5 minutter efter at alarmen er modtaget.

Den generelle udvikling i samfundet betyder, at det kan være vanskeligt at tilkalde det fornødne mandskab i dagtimerne for at lovens krav om førsteindsatsens udrykning kan overholdes. Det er en konstant udfordring for operatørerne - såvel kommunale som private.

En meget brugt løsning i de nuværende kommunale beredskaber er, at der "skabes" arbejdspladser på eller i nærheden af brandstationerne - således at disse medarbejdere indgår i beredskabsstyrken. Det kan være såvel myndighedsopgaver som sideopgaver (indtægtsdækket virksomhed).

Andre kommuner løser problemstillingen ved, at der til stillinger i andre kommunale enheder knyttes krav om, at medarbejderen indgår i beredskabsstyrken - typisk stillinger i tekniske forvaltninger.

Indsatsledelsen varetages i udgangspunktet også af deltidsansatte medarbejdere. Der er bemyndigelse i beredskabsloven til at kommunalbestyrelsen bemyndiger andre operatører, herunder private udbydere, til at løse opgaven. Når en del af indsatslederne alligevel betragtes som fuldtidsansatte i beredskabet, er det fordi indsatsledelse betragtes som en del af jobbet, hvor andre dele er eksempelvis myndighedsopgaver eller sideopgaver.

Da det indgår i indsatslederens opgave at disponere mandskab til den konkrete opgave, er det erfaringen fra bl.a. Holbæk Kommune, at kommunen bliver en mere "kompetent kunde" hvis indsatsledelsen varetages af kommunen. Holbæk Kommune har således hjemtaget indsatsledelsen, som tidligere har været varetaget af den private operatør.

Kommunerne skal foretage en risikovurdering af de beredskabsmæssige risici, der er i kommunen - samt fastsætte et serviceniveau for hvordan der i beredskabet tages højde for disse risici i form af hvordan førsteindsatsen er dimensioneret, tider for hvor hurtigt beredskabet skal være fremme på skadestedet, hvilket materiel der skal være til rådighed m.v. Dette fastsættes i en såkaldt "Risiko-baseret Dimensionering (RBD). I den risikobaserede dimensionering indgår også risikovurdering af virksomheder, naturområder, byområder m.v., der har særlig beredskabsmæssig bevågenhed.

20. februar 2015

Det operationelle beredskab er således selve kernen i aftalen mellem regeringen og KL om samordning af de kommunale beredskaber. Spørgsmålene her er:

1. hvorvidt der helt eller delvis skal ske et udbud af den operative opgave (dette behandles i et særskilt notat)
2. om der i de enkelte kommuner er særlige hensyn, der skal tages højde for, når risikovurderingen skal udarbejdes (risikobaseret dimensionering).

Såfremt der er et politisk ønske om, at det alene er den operationelle opgave, der placeres i et § 60-selskab, bør det indgå i drøftelserne hvordan det sikres, at der er det fornødne mandskab til at sikre førsteudrykningen.

Myndighedsopgaverne

De myndighedsopgaver, der i dag løses af de kommunale beredskaber, består primært i brandteknisk byggesagsbehandling samt brandtekniske tilsyn iht. beredskabslovens bestemmelser. Desuden indgår opgaver jf. fyrværkeriloven samt beskyttelsesrumsløven i naturlig forlængelse af disse opgaver. Myndighedsopgaverne er reguleret af bekendtgørelser, cirkulærer m.v.

Myndighedsopgaver kan generelt ikke overføres til private aktører; ej heller til § 60-selskaber - med mindre der er hjemmel hertil i lovgivningen.

Beredskabsloven bemyndiger, at brandtekniske opgaver samt -tilsyn kan placeres i et § 60-selskab (samordnet beredskab). Derimod er der i bl.a. fyrværkeriloven og beskyttelsesrumsløven ikke en tilsvarende bemyndigelse. KL arbejder med denne problemstilling, da begge disse lovgivninger, som nævnt, almindeligvis administreres i forlængelse af beredskabslovgivningen.

Netop fordi området er meget reguleret, kan der være en rationaliseringsgevinst i en specialisering af medarbejderne - og således overføre opgaverne til § 60-selskabet.

Samtidig er der hensynet til den samlede byggetekniske sagsbehandling, hvor den brandtekniske sagsbehandling indgår som en delmængde. Her er samarbejdet mellem de byggetekniske og de brandtekniske medarbejdere af stor betydning for den samlede sagsbehandlingstid.

Endelig er der hensynet, at en del af sagsbehandlerne på det brandtekniske område er ansat på brandstationerne og indgår i beredskabsstyrken - bl.a. som indsatsledere.

Som afsæt for en politisk drøftelse af den fremtidige håndtering af myndighedsopgaverne kan der opstilles flg. mulige scenarier for hvordan brandtekniske myndighedsopgaver placeres:

1. alle myndighedsopgaver forbliver i kommunerne
2. alle myndighedsopgaver overføres til § 60-selskabet - og der etableres klare forretningsgange for samarbejdet mellem selskabet og den enkelte kommune omkring den samlede byggesagsbehandling.
3. visse opgaver, der har en særlig prioritet for den enkelte kommune, varetages af kommunen - øvrige opgaver overføres til § 60-selskabet.

20. februar 2015

Sideaktiviteter

Indhold og omfang af sideaktiviteter (også betegnet indtægtsdækket virksomhed, IDV) er uhyre forskelligartet fra kommune til kommune - og fra brandstation til brandstation. Fælles for aktiviteterne er:

- at årsagen til at aktiviteterne er placeret i beredskabet er at sikre, at der på brandstationerne er det fornødne mandskab i dagtimerne til at forestå førstedykning indenfor den fastsatte førstedykningstid
- at det i øvrigt har givet mening for kommunerne at lægge opgaverne i tilknytning til brandstationen

Med nogle af de nuværende sideaktiviteter kan der opstå problemstillinger ved overførsel af opgaven til § 60-selskabet omkring kommunalfuldmagten: at der ikke er hjemmel til at løse opgaven. Dette bliver afklaret, aktivitet for aktivitet af arbejdsgruppen.

Brandskolen i Korsør betragtes i denne forbindelse som en sideaktivitet. Brandskolen uddanner og efteruddanner brandfolk for de kommunale beredskaber samt for Storebæltsberedskabet. Herudover uddannes medarbejdere fra andre organisationer, bl.a. DSB. Brandskolen er udgiftsneutral. Der skal træffes særskilt beslutning om den skal indgå i § 60-selskabet.

Sideaktiviteterne løses i udgangspunktet som indtægtsdækket virksomhed. Dvs. at den kommunale enhed, som er bestiller af opgaven, betaler beredskabet for opgaveløsningen. Der er dog den problemstilling i dag, at opgaverne i et vist omfang ikke er prissat ud fra den reelle omkostning, men ud fra en beregnet omkostning. I det omfang sideopgaver fremtidigt skal løses af beredskabet, vil der skulle træffes beslutning om prisfastsættelse baseret på den reelle omkostning.

Et § 60-selskab kan lovligt løse opgaver for ejerkommunerne uanset økonomiske omfang, uden at opgaven skal sendes i udbud (L548/2006) - så længe der ikke er andre ejere af § 60-selskabet end kommunerne.

Som afsæt for en politisk drøftelse om den fremtidige håndtering af sideaktiviteter kan der opstilles flg. mulige scenarier:

1. § 60-selskabet skal i fremtiden ikke løse sideopgaver
2. §60-selskabet løser i fremtiden et antal definerede opgaver for alle kommuner
3. § 60-selskabet løser i fremtiden en variation af opgaver, som i dag - den enkelte kommune vælger selv at placere opgaven hos selskabet. Opgaverne er prisfastsat ud fra den reelle omkostning, der er forbundet med at løse opgaven.

Opsummering

Beredskabsfaglig og økonomisk robusthed er nøgleord i aftalen mellem regeringen og KL om etablering af samordnede kommunale beredskaber.

I dag løses den operationelle opgave samt myndigheds- og sideaktiviteterne i sammenhæng på de kommunale brandstationer. Sammenhængen mellem opgaverne er med til at give den beredskabsfaglige robusthed.

20. februar 2015

Den bundne opgave er at samordne det operationelle beredskab. Såfremt den sammenhæng, der i dag er mellem de 3 hovedopgaver, ophæves, vil der skulle findes andre måder at sikre den beredskabsfaglige robusthed.

